

Wprowadzenie

Ważnym problemem w kształtowaniu układów lokalnych jest rozwój przedsiębiorczości, przejawiającej się w powstawaniu i funkcjonowaniu podmiotów gospodarczych, głównie z sektora mikro, małych i średnich firm, które w znacznym stopniu wykorzystują miejscowe uwarunkowania oraz działają na rzecz zaspokojenia potrzeb społecznych. W zależności od profilu rozwijają one często współpracę z innymi przedsiębiorstwami w wyniku powiązań kooperacyjnych, dostaw podzespołów czy wykonywania określonych usług. Rozwój tego typu firm wpływa w zasadniczym stopniu na wzrost społeczno-gospodarczy układów lokalnych oraz podnoszenie poziomu i jakości życia. Do tych założeń nawiązują w znacznym stopniu prezentowane w niniejszym tomie prace, które dotyczą roli przedsiębiorczości w rozwoju układów lokalnych, ze szczególnym uwzględnieniem działalności firm sektora turystyki oraz rozwoju działalności edukacyjnej związanej z przedsiębiorczością.

Na wstępie podjęta została problematyka koncepcji funkcjonowania przedsiębiorstw w układach lokalnych ze zwróceniem uwagi na korzyści wynikające z ich rozwoju. Firmy te odznaczają się dużym zróżnicowaniem w układach przestrzennych, które z różnym nasileniem różnicują krajowe układy terytorialne. Szczególne znaczenie dla rozwoju mają podmioty gospodarcze lokalizowane na obszarach wiejskich i w małych miastach. Ważną rolę w zakresie wykorzystania uwarunkowań lokalnych odgrywa rozwój turystyki. Wpływa on na powstawanie różnych firm, wykorzystujących miejscowe zasoby kwalifikacji, pozwalających na przykład na rozwój usług motoryzacyjnych, turystyki narciarskiej czy gospodarstw agroturystycznych i tradycji kulinarnych.

Rozwój przedsiębiorczości w coraz większym stopniu wymaga wzrostu poziomu edukacji w tym zakresie. Zwracają na to uwagę artykuły poświęcone determinantom rozwoju przedsiębiorczości indywidualnej, które mogą przyczynić się do podniesienia poziomu aktywizacji zawodowej oraz ograniczenia rozmiarów wykluczenia społecznego. W procesach edukacyjnych ważną rolę odgrywa kształtowanie postaw przedsiębiorczych, co przedstawione zostało na przykładzie studentów wybranych uczelni oraz uczniów szkół ponadgimnazjalnych. Racjonalne kształtowanie procesów edukacyjnych wymaga doskonalenia metod badawczych oraz dydaktycznych umożliwiających rozwijanie kompetencji w zakresie własnej działalności gospodarczej oraz umiejętności znalezienia się na rynku pracy. Dużą rolę w tym względzie może odegrać także odpowiednio zorganizowana pomoc publiczna, mająca na celu wykorzystanie miejscowej infrastruktury, doradztwo prawne i wsparcie finansowe.

Zaprezentowane prace podkreślają znaczącą rolę rozwijania firm jako ważnych czynników wzrostu gospodarczego w drodze aktywizacji zawodowej i ograniczania bezrobocia, zwiększania zasobów edukacyjnych zwłaszcza młodych ludzi, co w poważnym stopniu ogranicza negatywne skutki procesów transformacji układów lokalnych, szczególnie tych położonych poza zasięgiem metropolii.